

سازمان بورس و اوراق بهادار
Securities & Exchange Organization

گزارش عملکرد سال ۱۳۹۶

کمیته استانداردها و آموزش

سازمان بورس و اوراق بهادار

اداره حسابرسی و گزارشگری مالی

به نام خدا

جناب آقای دکتر امیری
معاون محترم نظارت بر بورس‌ها و ناشران

با سلام و با کمال احترام،

بدین وسیله گزارش عملکرد سال ۱۳۹۶ کمیته استانداردها و آموزش سازمان بورس و اوراق بهادار جهت استحضار و هرگونه راهنمایی تقدیم می‌گردد. موضوعات گزارش حاضر تحت عناوین ذیل طبقه‌بندی شده است:

چکیده

- ۱- تشکیل کمیته
- ۲- وظایف کمیته
- ۳- دوره گزارشگری
- ۴- جهت‌گیری‌های کلی
- ۵- آمار مربوط به عملکرد کمیته استانداردها و آموزش
- ۶- موارد بررسی شده در کمیته از سال ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۶ به تفکیک موضوع و تعداد جلسات
- ۷- مشروح کارهای انجام شده در سال ۱۳۹۶
- ۸- ابلاغیه‌ها و نامه‌ها
- ۹- کتاب‌های منتشره
- ۱۰- پیشنهادات

میشم قاسمی

رئیس اداره حسابرسی و گزارشگری مالی

چکیده

بازار سرمایه همواره مسئولیت شفاف‌سازی اطلاعات و ایجاد زمینه‌های انجام معاملات عادلانه در فضای رقابتی و همچنین اعتمادسازی میان سرمایه‌گذاران را بر عهده دارد و به همین دلیل نیازمند تکیه دایمی به دانش و تخصص دست‌اندرکاران حرفه حسابداری است.

چنین است که در همه کشورها، فعالان بازار سرمایه، مقام ناظر این بازار و مدیریت بورس‌ها رابطه تنگاتنگی با انجمن‌های حرفه‌ای حسابداری و دستگاه‌های متولی تدوین استانداردهای حسابداری و حسابرسی دارند تا به طور مشترک زمینه‌های ارتقای کیفیت گزارش‌های مالی را فراهم آورند.

بر این اساس و در راستای بندهای ۲، ۸ و ۱۹ ماده ۷ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، هیات همکاری بورس و حرفه حسابداری بر اساس امضای سند همکاری بین بورس اوراق بهادار با جامعه حسابداران رسمی ایران، سازمان حسابرسی، انجمن حسابداران خبره ایران و انجمن حسابداری ایران در اسفند ماه ۱۳۸۳ و با توجه به مفاد ماده ۵ آیین‌نامه ضوابط موسسات حسابرسی معتمد سازمان بورس و اوراق بهادار مصوب شورای عالی بورس، از آغاز سال ۱۳۸۴ فعالیت خود را شروع کرد. هیات متشکل از چهار کمیته با عناوین کمیته کنترل کیفیت خدمات موسسات حسابرسی معتمد بورس، کمیته پذیرش موسسات حسابرسی معتمد بورس، کمیته استاندارد و دستورالعمل‌ها و کمیته آموزش، پژوهش فن‌آوری و روابط بین‌الملل بود.

کمیته استانداردها و آموزش سازمان بورس و اوراق بهادار مطابق با پیشنهاد اداره حسابرسی و گزارشگری مالی، با ادغام دو کمیته استانداردها و دستورالعمل‌ها و کمیته آموزش و تحقیقات در سال ۱۳۸۶ تشکیل و اولین جلسه آن در تاریخ ۱۳/۰۹/۱۳۸۶ برگزار گردید.

وظایف اصلی کمیته استانداردها و آموزش، شامل کمک به تدوین و پیشنهاد آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و رهنمودها، کمک به طراحی و پیشنهاد نمونه صورت‌ها، گزارش‌ها، فرم‌ها و سایر اطلاعات مالی، بررسی و اظهارنظر درخصوص پیش‌نویس استانداردهای حسابداری و حسابرسی جدید، بررسی و نقد استانداردهای حسابداری و حسابرسی موجود، بررسی و تهیه موارد ارجاع شده از سوی واحدهای نظارتی سازمان و تهیه چک لیست رعایت مقررات سازمان بورس و اوراق بهادار برای موسسات حسابرسی معتمد سازمان می‌باشد.

طی سال ۱۳۹۴، تعداد ۲۷ جلسه تشکیل گردید که اهم موارد مطرح شده شامل صورت‌های مالی نمونه بانک، طرح اوراق مشارکت، صندوق سرمایه‌گذاری زمین و ساختمان و شرکت‌های ساخت املاک، بررسی نحوه محاسبه سود قطعی طرح اوراق مشارکت و نحوه ثبت و گزارشگری سهام خزانه می‌باشد.

طی سال ۱۳۹۵، تعداد ۲۶ جلسه تشکیل گردید که اهم موارد مطرح شده شامل صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های مشاور سرمایه‌گذاری و شرکت‌های بیمه، ثبت‌های حسابداری اوراق اختیار معامله سهام و کالا و مقایسه استانداردهای ملی حسابداری با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) می‌باشد.

طی سال ۱۳۹۶، تعداد ۳۱ جلسه تشکیل گردید که اهم موارد مطرح شده شامل مقایسه استانداردهای ملی حسابداری با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS)، صورت‌های مالی نمونه طبق استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS)، صورت‌های مالی نمونه برای شرکت‌های پذیرنده IFRS (شرکت‌هایی که برای نخستین بار، صورت‌های مالی خود را طبق IFRS ارائه می‌کنند)، صورت‌های مالی نمونه صندوق سرمایه‌گذاری جسورانه و شرکت‌های سرمایه‌گذاری، بررسی نظرات بیمه مرکزی در خصوص صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های بیمه، بررسی رهنمود نحوه اظهارنظر حسابرس مستقل در گزارش حسابرسی، نسبت به گزارش تفسیری مدیریت طبق استاندارد حسابرسی ۷۲۰ بین‌المللی، نمونه گزارش شش‌ماهه اوراق رهنی/خرید دین و ثبت‌های حسابداری اوراق منفعت می‌باشد.

در حال حاضر اعضا و دبیر کمیته به شرح زیر می باشند:

نام و نام خانوادگی	سوابق حرفه‌ای
جناب آقای دکتر سید علی حسینی	- عضو سابق هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار - مدیرعامل شرکت بورس انرژی - عضو هیات علمی دانشگاه الزهرا (س)
جناب آقای مجتبی علیمیرزایی	- عضو سابق هیات عامل سازمان حسابرسی و کمیته تدوین استانداردهای حسابداری - عضو کمیته فنی سازمان حسابرسی - شریک موسسه حسابرسی نوین نگر مانا
جناب آقای مهدی شلیله	- عضو سابق هیات عامل سازمان حسابرسی و کمیته تدوین استانداردهای حسابداری - عضو کمیته فنی سازمان حسابرسی - شریک موسسه حسابرسی نوین نگر مانا - عضو کارگروه کنترل کیفیت جامعه حسابداران رسمی ایران - عضو هیات تشخیص صلاحیت حسابداران رسمی
جناب آقای فرشاد اسکندریاتی	- عضو هیات عامل سازمان حسابرسی - رئیس کمیته فنی سازمان حسابرسی - عضو کمیته تدوین استانداردهای حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی - عضو کمیته کنترل کیفیت سازمان حسابرسی
سرکار خانم فریده منصوری	- عضو هیات عامل سازمان حسابرسی - دبیر و عضو کمیته فنی سازمان حسابرسی
سرکار خانم دکتر آزاده مداحی	- رئیس سابق اداره حسابرسی و گزارشگری مالی - عضو هیات علمی دانشگاه الزهرا - نماینده سازمان بورس در جامعه حسابداران رسمی و سازمان حسابرسی
جناب آقای دکتر قاسم بولو	- رئیس سابق اداره حسابرسی و گزارشگری مالی - عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبایی
جناب آقای حمید الهیاری	دبیر کمیته استانداردها و آموزش

همچنین لازم به ذکر است حسب ضرورت از متخصصان و خبرگان به عنوان مدعو و کارشناسان سایر ادارات سازمان نیز جهت حضور در جلسات کمیته دعوت به عمل می آید. در سال ۱۳۹۶ برخی از اعضای جامعه حسابداران رسمی آقایان ظهراپی، دیلمی پور، شمس احمدی و مدیران شرکت های بیمه حسب ضرورت به عنوان اعضای مدعو در جلسات حضور داشتند.

۱- تشکیل کمیته

در راستای ارتقای کیفیت گزارشگری مالی و شفافیت اطلاعاتی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس، واسطه‌های مالی و ابزارهای بازار سرمایه، ارتقای سطح دانش مالی و تحلیل اطلاعات مالی توسط دست‌اندرکاران بازار سرمایه و حرفه حسابداری و مشارکت در بهبود مستمر کیفیت استانداردها و ضوابط گزارشگری مالی و حسابرسی، مطابق با پیشنهاد اداره امور حسابرسی و گزارشگری مالی با ادغام دو کمیته استانداردها و دستورالعمل‌ها و کمیته آموزش و تحقیقات، کمیته استانداردها و آموزش که از این پس کمیته نامیده می‌شود، تشکیل و اولین جلسه آن در تاریخ ۱۳۸۶/۰۹/۱۳ برگزار گردید. کمیته دارای یک دبیرخانه است که در محل سازمان استقرار دارد و وظیفه تدارک و برنامه‌ریزی لازم به منظور تشکیل جلسات، ثبت و ضبط و نگهداری سوابق کمیته، تنظیم دعوتنامه، دستورجلسات، صورتجلسات و مکاتبات کمیته، هماهنگی امور کمیته و تنظیم روابط کمیته با سازمان را برعهده دارد.

۲- وظایف کمیته

۱-۱- وظایف کمیته به شرح زیر است:

- کمک به تدوین و پیشنهاد آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و رهنمودها به منظور ارتقای شفافیت و تامین نیازهای اطلاعاتی بازار سرمایه
 - کمک به طراحی و پیشنهاد نمونه صورت‌ها، گزارش‌ها، فرم‌ها و سایر اطلاعات مالی مورد نیاز بازار سرمایه
 - بررسی و اظهارنظر درخصوص پیش‌نویس استانداردهای حسابداری و حسابرسی جدید
 - بررسی و نقد استانداردهای حسابداری و حسابرسی موجود و ارائه پیشنهادهای اصلاحی به مرجع تدوین استانداردها
 - پیشنهاد برنامه‌های آموزشی، متون آموزشی و یا تحقیقات مالی مورد نیاز
 - بررسی و تهیه موارد ارجاع شده از سوی واحدهای نظارت سازمان
 - تهیه چک لیست رعایت مقررات سازمان بورس و اوراق بهادار برای موسسات حسابرسی معتمد سازمان مطابق با تبصره ۲ ماده ۹ دستورالعمل موسسات حسابرسی معتمد سازمان بورس و اوراق بهادار
- ۲-۱- اداره حسابرسی و گزارشگری مالی

اداره حسابرسی و گزارشگری مالی به منظور نظارت بر حسابرسی شرکت‌های سهامی عام و با هدف حفظ منافع سرمایه‌گذاران و عموم مردم و از طریق ترویج گزارش‌های حسابرسی درست، مستقل و آگاهی‌دهنده ایجاد شده است. این اداره در راستای نظارت بر حرفه حسابرسی و بهبود وضعیت آن، گزارش‌های حسابرسی صادره توسط موسسات حسابرسی معتمد را مورد بررسی قرار می‌دهد که نتیجه آن صدور آرای انضباطی برای موارد تخلفات صورت گرفته در حسابرسی شرکت‌های سهامی عام است. این وظایف در این اداره از طریق کمیته پذیرش و نظارت بر موسسات انجام می‌گیرد. علاوه بر موارد ذکر شده، همکاری و هماهنگی با مراجع حسابداری و حسابرسی به‌ویژه مراجع تدوین استانداردهای حسابداری و حسابرسی و سایر نهادهای سیاست‌گذاری و نظارتی در حوزه حسابرسی و امور حسابداری و گزارشگری مالی و پیشنهاد آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها، مقررات و ضوابط گزارشگری لازم در حوزه وظایف این اداره است که این امور از طریق کمیته استانداردها و آموزش انجام می‌پذیرد.

۳- دوره گزارشگری

در پایان سال ۱۳۹۶ حدود ۱۰ سال و ۳ ماه از زمان آغاز فعالیت کمیته سپری شده است. در بند ۵ این گزارش اطلاعات مربوط به عملکرد کمیته در ۱۰ دوره جداگانه و همچنین به صورت انباشته از ابتدای فعالیت آن ارائه شده است.

۴- جهت گیری های کلی

کمیته کوشیده است جهت گیری های کلی ذیل را در انجام وظایف خود رعایت نماید:

- ۱-۴ رعایت نظم و انضباط در برگزاری جلسات و شیوه بررسی مطالب
- ۲-۴ برخورد علمی و نظام مند با موضوعات مورد بررسی
- ۳-۴ حفظ استقلال و بی طرفی کمیته در ارائه نظرات
- ۴-۴ پرهیز از موضوعاتی که سبب بروز حواشی و جنبه های غیر علمی می شود
- ۵-۴ پرهیز از رسانه های شدن و تبلیغات برای خود و اعضای کمیته
- ۶-۴ تلاش در برقراری روابط مناسب و مطلوب با اعضای جامعه حرفه ای و جامعه حسابداران رسمی ایران و سازمان حسابرسی

۵- آمار مربوط به عملکرد کمیته استانداردها و آموزش

آمار مقایسه ای مربوط به عملکرد کمیته به تفکیک دوره ها از آغاز فعالیت آن به شرح زیر است:

تعداد جلسات برگزار شده و ساعات مصرفی

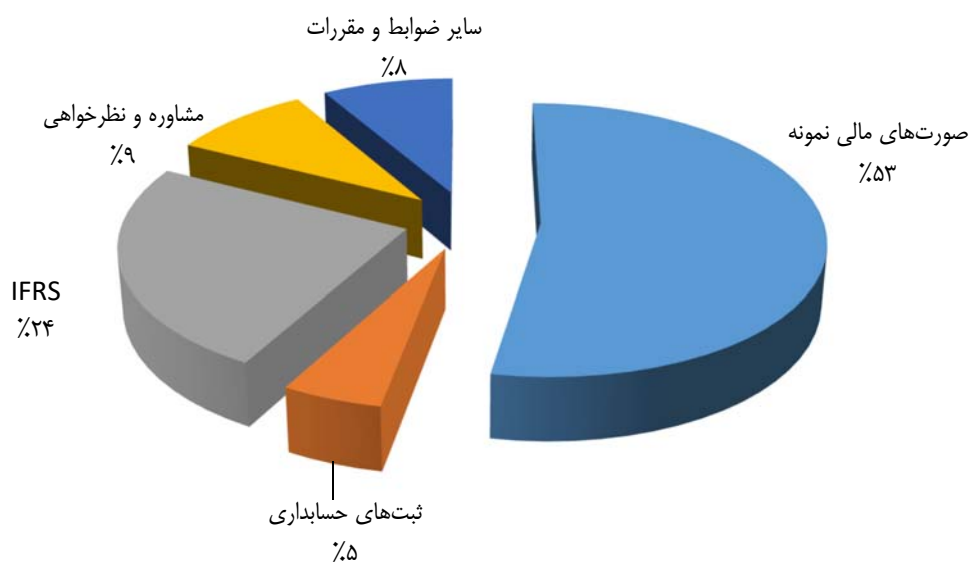
ساعات مصرفی در جلسات (نفر ساعت)	تعداد جلسات برگزار شده (تعداد جلسه)	سال
۹۵۷	۳۱	۱۳۹۶
۷۵۶	۲۶	۱۳۹۵
۷۳۲	۲۸	۱۳۹۴
۹۰۶	۳۴	۱۳۹۳
۴۲۶	۱۴	۱۳۹۲
۳۰۹	۱۲	۱۳۹۱
۴۲۹	۱۵	۱۳۹۰
۴۴۷	۱۷	۱۳۸۹
۱۷۴	۷	۱۳۸۸
۳۷۵	۱۷	۱۳۸۷
۵۰۵۱۱	۲۰۱	جمع

زمان صرف شده بر اساس نفر ساعت از سال ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۶ به تفکیک موضوع به شرح زیر است:

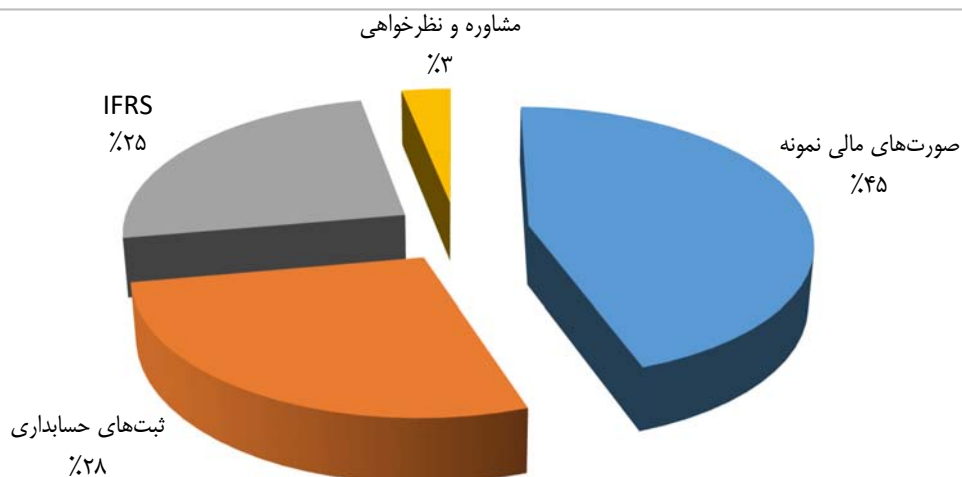
ساعات مصرفی بر اساس نفر ساعت (۱۳۹۱-۱۳۹۶)

جمع	سایر ضوابط و مقررات	مشاوره و نظرخواهی	IFRS	ثبت‌های حسابداری	صورت‌های مالی نمونه	
۹۵۷	۸۱	۸۷	۲۳۴	۴۸	۵۰۷	۱۳۹۶
۷۵۶	۰	۲۴	۱۸۶	۲۰۷	۳۳۹	۱۳۹۵
۷۳۲	۱۵۲	۴۰	۲۴	۱۲۹	۳۸۷	۱۳۹۴
۹۰۶	۴۲	۰	۰	۳۰۰	۵۶۴	۱۳۹۳
۴۲۶	۴۵	۱۹۵	۱۲۳	۶۳	۰	۱۳۹۲
۳۰۹	۱۴۴	۵۱	۰	۰	۱۱۴	۱۳۹۱
۴,۰۸۶	۴۶۴	۳۹۷	۵۶۷	۷۴۷	۱,۹۱۱	جمع

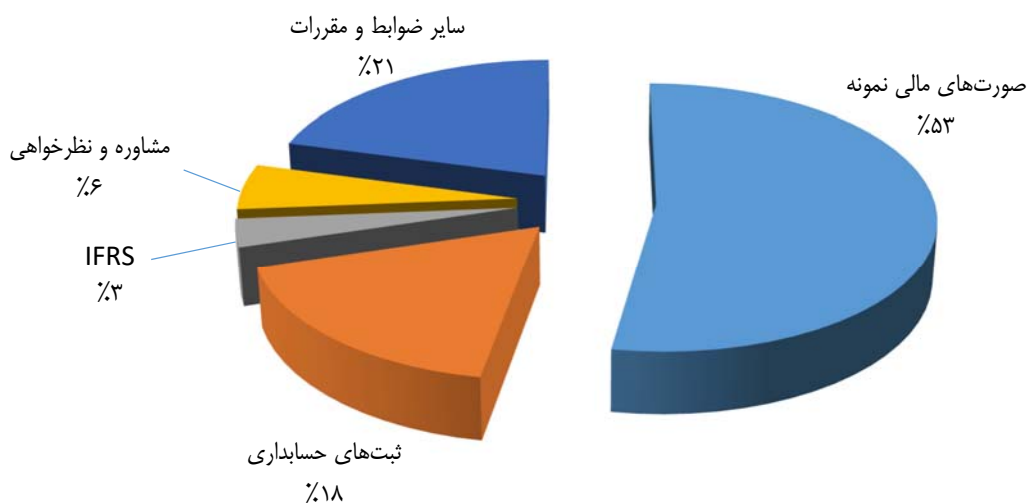
درصد زمان صرف شده در کمیته در سال ۱۳۹۶ به تفکیک موضوع

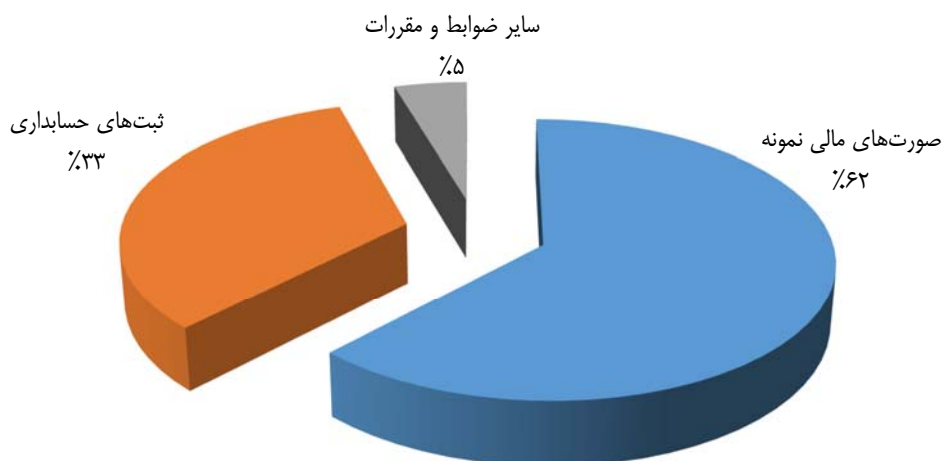
درصد زمان صرف شده در کمیته در سال ۱۳۹۵ به تفکیک موضوع

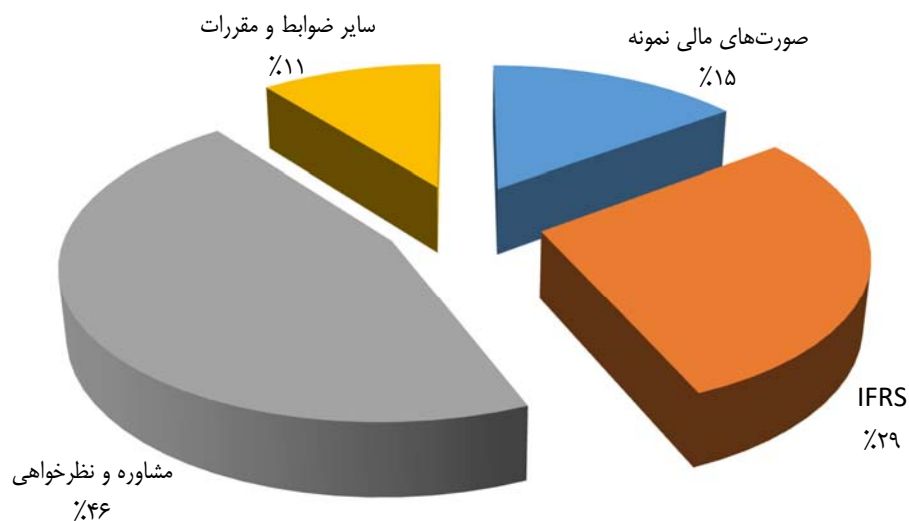
درصد زمان صرف شده در کمیته در سال ۱۳۹۴ به تفکیک موضوع

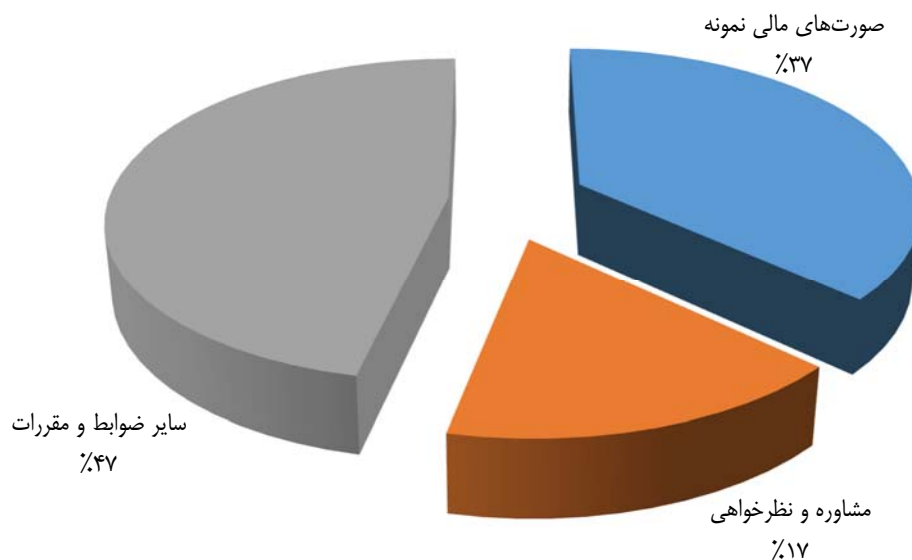
درصد زمان صرف شده در کمیته در سال ۱۳۹۳ به تفکیک موضوع

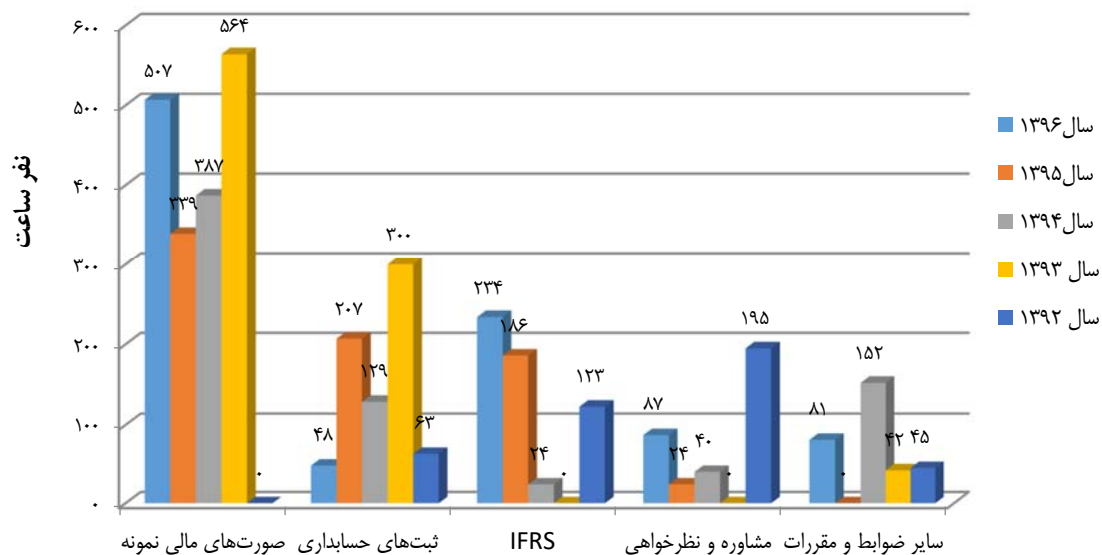
درصد زمان صرف شده در کمیته در سال ۱۳۹۲ به تفکیک موضوع

درصد زمان صرف شده در کمیته در سال ۱۳۹۱ به تفکیک موضوع

زمان صرف شده در کمیته به تفکیک موضوع

۶- موارد بررسی شده در کمیته از سال ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۶ به تفکیک موضوع و تعداد جلسات

سال ۱۳۹۱			
ردیف	شرح	تعداد جلسات	شماره جلسات
۱	بحث و بررسی اجرایی نمودن دستورالعمل کنترل‌های داخلی	۱	۵۷
۲	بررسی پیش‌نویس منشور کمیته حسابرسی برای شرکت‌های بورسی و فرابورسی	۶	۵۸ تا ۶۳
۳	صورت‌های مالی طرح موضوع اوراق مشارکت	۴	۶۴ تا ۶۷
۴	بررسی ضوابط و سازوکارهای لازم برای حسابرسی عملیاتی و اجرای ماده ۲۱۸ قانون برنامه پنجم	۱	۶۸

سال ۱۳۹۲			
ردیف	شرح	تعداد جلسات	شماره جلسات
۱	بررسی اصول نقشه راه پیاده سازی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) جهت طرح در کمیته مشترک	۳	۶۹ تا ۷۱
۲	بررسی چگونگی رفع چالش‌های مالیاتی به کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی	۱	۷۲
۳	بررسی پیش‌نویس راهنمای سیستم حسابداری شرکت‌های کارگزاری	۱	۷۳
۴	بررسی مسایل آموزشی مرتبط با مجموعه الزامات کنترل‌های داخلی	۶	۷۴ تا ۷۹
۵	بررسی چک لیست کنترل‌های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی	۱	۷۹
۶	بررسی برخی از نکات پیرامون الزامات دستورالعمل کنترل‌های داخلی	۱	۸۰
۷	بررسی فرمت گزارش هیات مدیره نسبت به کنترل‌های داخلی	۱	۸۰
۸	نحوه حسابداری معاملات سلف موازی	۲	۸۱ و ۸۲

سال ۱۳۹۳			
ردیف	شرح	تعداد جلسات	شماره جلسات
۱	حسابداری انتشار اوراق مشارکت، اجاره و مباحثه به کسر	۳	۸۳ تا ۸۵
۲	بازنگری در صورت‌های مالی نمونه بانک‌ها	۱۱	۸۴، ۸۶ و ۸۹ تا ۹۶
۳	حسابداری انتشار اوراق اختیار فروش تبعی توسط صندوق‌های سرمایه‌گذاری	۱	۸۷
۴	بررسی و ارائه رهنمودی برای تعیین ویژگی‌های سرمایه‌گذاری‌های سریع‌المعامله در بازار	۱	۹۷
۵	ثبت‌های اوراق سلف استاندارد موازی	۵	۹۷ تا ۱۰۱
۶	ثبت‌های قراردادهای آتی در صندوق‌های سرمایه‌گذاری	۲	۱۰۲ و ۱۰۳
۷	دستورالعمل حسابداری رویدادهای مالی سبد اختصاصی	۲	۱۰۴ و ۱۰۵
۸	بازنگری در صورت‌های مالی نمونه تلفیقی شرکت‌های تولیدی	۱۱	۱۰۶ تا ۱۱۶

سال ۱۳۹۴			
ردیف	شرح	تعداد جلسات	شماره جلسات
۱	بررسی نحوه محاسبه سود قطعی طرح اوراق مشارکت	۴	۱۱۷، ۱۱۸، ۱۲۲ و ۱۲۳
۲	صورت‌های مالی نمونه بانک	۴	۱۱۹ تا ۱۲۱ و ۱۳۹
۳	بررسی نحوه حسابداری افزایش سرمایه ثبت شده از محل مازاد تجدیدارزیابی دارایی‌هایی که قبلاً به اشتباه شناسایی شده‌اند	۱	۱۲۴
۴	بررسی موضوع تفکیک گزارش حسابرس مستقل و گزارش بازرسی قانونی با توجه به پیشنهاد تعدادی از شرکت‌ها و موسسات حسابرسی	۱	۱۲۴
۵	بررسی نحوه گزارشگری مالی مربوط به طرح موضوع اوراق مشارکت در صورت‌های مالی طرح اوراق مشارکت	۵	۱۲۵ تا ۱۲۹
۶	بررسی خدمات همزمان حسابرسی داخلی، حسابرسی مستقل و عضویت در کمیته حسابرسی شرکت‌های گروه	۱	۱۳۰
۷	بررسی نحوه ثبت و گزارشگری سپرده سرمایه‌گذاری ممتاز (اختصاص اوراق تسهیلات مسکن به سپرده) در صندوق‌های سرمایه‌گذاری	۱	۱۳۱
۸	بررسی نحوه شناسایی و افشای حساب وجوه بانکداری اختصاصی در صورت‌های مالی شرکت‌های تامین سرمایه	۱	۱۳۲
۹	بررسی پیش‌نویس مواد قانونی موردنیاز برای رفع مسایل مالیاتی مرتبط با بکارگیری IFRS و مشکلات موجود در بکارگیری مناسب استانداردهای حسابداری	۲	۱۳۳ و ۱۳۴
۱۰	صورت‌های مالی نمونه صندوق سرمایه‌گذاری زمین و ساختمان	۳	۱۳۲ تا ۱۳۴
۱۱	ثبت رویدادهای مالی صندوق سرمایه‌گذاری زمین و ساختمان	۱	۱۳۴
۱۲	صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های کارگزاری	۴	۱۳۵ تا ۱۳۷ و ۱۴۴
۱۳	ثبت‌های حسابداری و کدینگ حساب‌های شرکت‌های کارگزاری	۲	۱۳۸ و ۱۳۹
۱۴	نحوه ثبت و گزارشگری سهام خزانه با توجه به آیین‌نامه خرید، نگهداری و عرضه سهام خزانه	۴	۱۲۳ و ۱۴۰ تا ۱۴۲
۱۵	صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های ساخت املاک (صنعت انبوه‌سازی، املاک و مستغلات)	۳	۱۴۰، ۱۴۳ و ۱۴۴
۱۶	بررسی امکان انتصاب مدیرعامل شرکت فرعی با موضوع فعالیت حسابرسی داخلی به عنوان مدیر حسابرسی داخلی شرکت اصلی	۱	۱۴۱
۱۷	بررسی صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های تولیدی جهت الزام به شرکت‌ها	۲	۱۴۲ و ۱۴۴

سال ۱۳۹۵			
ردیف	شرح	تعداد جلسات	شماره جلسات
۱	ثبتهای حسابداری گواهی سپرده کالایی	۲	۱۴۵ و ۱۴۶
۲	صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های مشاور سرمایه‌گذاری	۳	۱۴۶ تا ۱۴۸
۳	صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های بیمه	۱۲	۱۴۸ تا ۱۵۴ و ۱۵۶ تا ۱۶۰
۴	نحوه تهیه و ارائه صورت‌های مالی طبق IFRS و اظهارنظر حسابرس نسبت به آنها	۱	۱۵۵
۵	بررسی ارائه پیشنهاد به سازمان حسابرسی در خصوص لازم‌الاجرا نمودن استاندارد حسابداری ۱۵ - تجدید نظر شده ۱۳۹۲	۱	۱۵۸
۶	بررسی پیش‌نویس متن ابلاغیه به ناشران در خصوص رعایت استانداردهای حسابداری	۱	۱۵۸
۷	ثبتهای حسابداری اوراق اختیار معامله سهام	۳	۱۶۱ تا ۱۶۳
۸	ثبتهای حسابداری اوراق اختیار معامله سهام (با فرض مصون‌سازی)	۱	۱۶۶
۹	ثبتهای حسابداری اوراق اختیار معامله کالا	۲	۱۶۴ و ۱۶۶
۱۰	نحوه ثبت و شناسایی کارمزد پذیره‌نویسی و بازارگردانی در صندوق‌های سرمایه‌گذاری که به صورت اوراق مرابحه دریافت می‌شود	۱	۱۶۳
۱۱	ثبتهای حسابداری مرتبط با انتشار اوراق مشارکت/اجاره/مرابحه به مبلغی بیشتر از مبلغ اسمی (به صرف) در دفاتر ناشر اوراق مشارکت، بانی و سرمایه‌گذار دارنده اوراق	۱	۱۶۳
۱۲	مقایسه استانداردهای ملی حسابداری با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی	۵	۱۶۵ و ۱۶۷ تا ۱۷۰

سال ۱۳۹۶			
ردیف	شرح	تعداد جلسات	شماره جلسات
۱	مقایسه استانداردهای ملی حسابداری با استانداردهای بین‌المللی حسابداری	۳	۱۷۱، ۱۷۲ و ۱۷۷
۲	صورت‌های مالی نمونه طبق استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی	۵	۱۷۳ تا ۱۷۷
۳	صورت‌های مالی نمونه برای شرکت‌های پذیرنده IFRS (شرکت‌هایی که برای نخستین بار، صورت‌های مالی خود را طبق IFRS ارائه می‌کنند)	۴	۱۷۷، ۱۷۹، ۱۸۲ و ۱۸۳
۴	بررسی به کارگیری ارزش‌های منصفانه در اجرای IFRS و ارائه راه‌کارهای لازم در این خصوص	۱	۱۸۳
۵	بررسی نحوه شناسایی سود ناشی از تفاوت تسعیر ارز مربوط به تسهیلات دریافتی از صندوق ذخیره ارزی در راستای قانون رفع موانع تولید	۱	۱۷۲
۶	بررسی توانایی کنترل طبق استانداردهای حسابداری با توجه به حاضرین در مجامع عمومی اخیر شرکت‌های سرمایه‌پذیر	۱	۱۷۷
۷	بررسی چک لیست رعایت الزامات دستورالعمل کنترل‌های داخلی شرکت‌های کارگزاری	۱	۱۷۸
۸	صورت‌های مالی نمونه صندوق سرمایه‌گذاری جسورانه	۳	۱۷۸، ۱۸۰ و ۱۸۱
۹	بررسی احتساب یا عدم احتساب سود پرداختی به سپرده‌های بانکی در بانک‌ها به بهای تمام شده پروژه‌های در جریان ساخت طبق استاندارد حسابداری ۱۳	۱	۱۷۹
۱۰	بررسی شرکت‌های سرمایه‌گذاری در خصوص شمولیت بند ۲ پیوست ۲ استاندارد حسابداری ۲۰ با عنوان «سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری وابسته»	۱	۱۸۲
۱۱	پاسخ به پرسش‌های فنی شماره ۱۵ کمیته فنی سازمان حسابرسی	۱	۱۸۲
۱۲	پاسخ به پرسش‌های فنی شماره ۹۲ کمیته فنی سازمان حسابرسی	۱	۱۸۲
۱۳	بررسی نظرات بیمه مرکزی در خصوص صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های بیمه	۱۰	۱۸۳ تا ۱۹۱ و ۲۰۱
۱۴	بررسی رهنمود نحوه اظهارنظر حسابرس مستقل در گزارش حسابرسی، نسبت به گزارش تفسیری مدیریت طبق استاندارد بین‌المللی حسابرسی ۷۲۰	۱	۱۹۲
۱۵	بررسی نمونه گزارش شش‌ماهه اوراق رهنی/خرید دین	۲	۱۹۳ و ۱۹۴
۱۶	بررسی ثبت‌های حسابداری اوراق منفعت	۳	۱۹۳ تا ۱۹۵
۱۷	بررسی نحوه ثبت‌های حسابداری مربوط به اصلاح شناسایی نادرست درآمدها در سال‌های قبل که منجر به تقسیم سود و در نهایت افزایش سرمایه شده است	۱	۱۹۶
۱۸	صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های سرمایه‌گذاری	۳	۱۹۷ تا ۱۹۹
۱۹	صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های پیمانکاری	۱	۲۰۰

۷- مشروح کارهای انجام شده در سال ۱۳۹۶

۱-۷- مقایسه استانداردهای ملی حسابداری با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، صورت‌های مالی

نمونه طبق استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و صورت‌های مالی نمونه برای شرکت‌های

پذیرنده IFRS:

مطابق ابلاغیه شماره ۰۵/۰۴۴۰/ب/۹۵ مورخ ۱۳۹۵/۰۸/۲۵ کلیه بانک‌ها، موسسات اعتباری، شرکت‌های بیمه و ثبت شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار که دوره مالی آنها از تاریخ ۱۳۹۵/۰۱/۰۱ و بعد از آن شروع می‌شود، و همچنین کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران که دوره مالی آنها از تاریخ ۱۳۹۵/۰۱/۰۱ و بعد از آن شروع می‌شود و سرمایه ثبت شده آنها ۱۰۰۰ میلیارد ریال و بیشتر از آن است، ملزم به ارائه صورت‌های مالی سال مالی ۹۵ خود مطابق استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی شدند. در راستای کمک به شرکت‌ها و موسسات حسابرسی در بکارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، مقایسه استانداردهای حسابداری ملی با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی از جنبه اندازه‌گیری در دستور کار قرار گرفت. این مقایسه از طریق بررسی بند به بند استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و استانداردهای حسابداری ملی تهیه و در سال‌های ۹۵ و ۹۶ به ترتیب طی ۵ جلسه (۱۶۵ نفر ساعت) و ۳ جلسه (۵۴ نفر ساعت) در کمیته استانداردها و آموزش بررسی و از طریق سامانه IFRS.SEO.IR در اختیار استفاده‌کنندگان قرار گرفت. با توجه به بازخوردهای دریافتی این اقدام، بخش کمک قابل توجهی در به کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و تهیه صورت‌های مالی بر اساس استانداردهای مذکور نموده است.

۲-۷- صورت‌های مالی نمونه طبق استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی:

به دلیل اهمیت تهیه صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران برای این سازمان، بیشترین تمرکز کمیته استاندارد و آموزش تمرکز در سال ۱۳۹۶، تهیه صورت‌های مالی نمونه طبق استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) بود. نسخه نهایی صورت‌های مالی نمونه پس از ۵ جلسه (۱۳۲ نفر ساعت) در کمیته استانداردها و آموزش بررسی و از طریق سامانه IFRS.SEO.IR در اختیار استفاده‌کنندگان قرار گرفت.

۳-۷- صورت‌های مالی نمونه برای شرکت‌های پذیرنده IFRS:

با توجه به الزام ناشران بزرگ مبنی بر ارائه صورت‌های مالی خود مطابق استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، تهیه صورت‌های مالی نمونه برای شرکت‌هایی که برای نخستین بار، صورت‌های مالی خود را طبق IFRS ارائه می‌کنند، پس از ۴ جلسه (۳۹ نفر ساعت) در کمیته استانداردها و آموزش بررسی و از طریق سامانه IFRS.SEO.IR در اختیار استفاده‌کنندگان قرار گرفت.

۴-۷- بررسی به کارگیری ارزش‌های منصفانه در اجرای IFRS و ارائه راه‌کارهای لازم در این خصوص:

به کارگیری ارزش‌های منصفانه در اجرای IFRS طی ۱ جلسه (۹ نفر ساعت) در کمیته استانداردها و آموزش مورد بررسی قرار گرفت و پیشنهاد شد تا در راستای افزایش قابلیت اتکای ارزشیابی‌های انجام شده در بازار سرمایه، سازمان بورس و اوراق بهادار از ظرفیت مقرر در بند ۱۰ آیین‌نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار (به منظور حفظ استقلال و اطمینان از کیفیت کار ارزشیابان، تحلیلگران مالی و حساب‌رسان معتمد سازمان که خدمات حرفه‌ای در بازار اوراق بهادار ارائه می‌دهند سازمان ضوابط و مقررات لازم را تهیه و جهت تصویب به شورا ارائه می‌نماید) استفاده و بر این ارزش‌یابی‌ها نظارت نماید. همچنین استانداردهای بین‌المللی ارزش‌گذاری نیز ترجمه و مورد استفاده قرار گیرد.

۵-۷- بررسی نحوه شناسایی سود ناشی از تفاوت تسعیر ارز مربوط به تسهیلات دریافتی از صندوق ذخیره ارزی در راستای قانون رفع موانع تولید:

نحوه شناسایی سود ناشی از تفاوت تسعیر ارز مربوط به تسهیلات دریافتی از صندوق ذخیره ارزی در راستای قانون رفع موانع تولید (تحت شرایط خاصی شرکتها با نرخ ارز زمان دریافت تسهیلات، بدهی خود را تسویه خواهند کرد)، که قبلاً طبق بند ۲۹ استاندارد حسابداری ۱۶، زیان تفاوت تسعیر ارز آن به حساب دارایی منظور شده است، طی ۱ جلسه (۱۵ نفر ساعت) در کمیته استانداردها و آموزش مورد بررسی قرار گرفت که پس از استعلام از کمیته فنی سازمان حسابرسی منجر به صدور پرسش و پاسخ فنی شماره ۹۴ مورخ ۱۳۹۶/۰۲/۲۵ از کمیته فنی سازمان حسابرسی گردید که طبق آن هر زمان استفاده از مشوقهای مذکور قطعیت یابد به گونه‌ای که برگشت آن متصور نباشد، معادل مبلغ مرتبط با مشوقهای مزبور تا میزانی که قبلاً در بهای تمام شده دارایی منظور گردیده است، از بهای تمام شده دارایی کسر و استهلاک انباشته نیز متناسب با مبلغ برگشتی تعدیل و به حساب درآمد دوره منظور می‌گردد. بدیهی است در سایر موارد، مبالغ مشوقهای اعطایی به سود و زیان دوره منظور می‌گردد.

۶-۷- بررسی توانایی کنترل طبق استانداردهای حسابداری با توجه به حاضرین در مجامع عمومی اخیر شرکت‌های سرمایه‌پذیر:

داشتن توانایی کنترل طبق استانداردهای حسابداری با توجه به حاضرین در مجامع عمومی اخیر شرکت‌های سرمایه‌پذیر طی ۱ جلسه (۹ نفر ساعت) در کمیته استانداردها و آموزش مورد بحث و بررسی قرار گرفت. طبق نظر اعضا، در صورتی که در مجمع عمومی اخیر شرکت سرمایه‌پذیر، درصد شرکت‌کنندگان دارای حق رای به گونه‌ای باشد که شرکت سرمایه‌گذار حتی با داشتن کمتر از ۵۰ درصد مالکیت بتواند اکثریت اعضای هیات مدیره را انتخاب کند، صرف‌نظر از اعمال یا عدم اعمال این حق توسط شرکت سرمایه‌گذار، شرکت سرمایه‌گذار دارای توانایی کنترل شرکت سرمایه‌پذیر طبق استانداردهای حسابداری می‌باشد.

۷-۷- بررسی چک لیست رعایت الزامات دستورالعمل کنترل‌های داخلی شرکت‌های کارگزاری:

چک لیست رعایت الزامات دستورالعمل کنترل‌های داخلی شرکت‌های کارگزاری طی ۱ جلسه (۲۱ نفر ساعت) در کمیته استانداردها و آموزش مورد بحث و بررسی قرار گرفت. بر اساس ماده ۹ دستورالعمل موسسات حسابرسی معتمد، موسسات حسابرسی معتمد مکلفند در گزارش حسابرس مستقل و بازرسی قانونی درباره رعایت ضوابط و مقررات سازمان بورس و اوراق بهادار صریحاً اظهار نظر نمایند. اعضا پیشنهاد نمودند تا با توجه به فشار کاری حسابرسی پایان سال، انجام بررسی محتوایی و نه شکلی موارد و جلوگیری از طولانی شدن گزارش‌های حسابرسی، شرکت‌ها و نهادهای مالی تحت نظارت سازمان برای اظهار نظر حسابرس در خصوص رعایت یا عدم رعایت قوانین و مقررات سازمان بورس توسط آنها، با حسابرس قرارداد جداگانه‌ای منعقد نمایند و گزارش حسابرس در این خصوص نیز ۶ ماه پس از پایان سال مالی منتشر شود.

۸-۷- صورت‌های مالی نمونه صندوق سرمایه‌گذاری جسورانه:

با توجه به اعلام نیاز از طرف مدیریت نظارت بر نهادهای مالی در خصوص تهیه صورت‌های مالی نمونه صندوق سرمایه‌گذاری جسورانه، این موضوع در دستور کار قرار گرفت. پس از انجام مطالعات تطبیقی و بررسی استانداردهای حسابداری، صورت‌های مالی نمونه صندوق سرمایه‌گذاری جسورانه تهیه و در طی ۳ جلسه (۹۰ نفر ساعت) در کمیته استانداردها و آموزش با حضور کارشناسان مدیریت نظارت بر نهادهای مالی بررسی و نهایتاً در تاریخ ۱۳۹۶/۰۵/۱۸ به تصویب کمیته استانداردها و آموزش رسید و پس از دریافت پاسخ استعلام از کمیته فنی سازمان حسابرسی ابلاغ خواهد شد.

۹-۷- بررسی احتساب یا عدم احتساب سود پرداختی به سپرده‌های بانکی در بانک‌ها به بهای تمام شده پروژه‌های در جریان ساخت طبق استاندارد حسابداری ۱۳:

احتساب یا عدم احتساب سود پرداختی به سپرده‌های بانکی در بانک‌ها به بهای تمام شده پروژه‌های در جریان ساخت در بانک‌ها طبق استاندارد حسابداری ۱۳، طی ۱ جلسه (۱۲ نفر ساعت) در کمیته استانداردها و آموزش مورد بحث و بررسی قرار گرفت. اعضا به این نتیجه رسیدند که طبق استانداردهای حسابداری، سود پرداختی به سپرده‌های بانکی در بانک‌ها قابل احتساب به بهای تمام شده پروژه‌های در جریان ساخت در بانک‌ها است و برای محاسبه میانگین نرخ جذب، سپرده‌های سرمایه‌گذاری بانک‌ها نیز باید مدنظر قرار گیرد.

۱۰-۷- بررسی شرکت‌های سرمایه‌گذاری در خصوص شمولیت بند ۲ پیوست ۲ استاندارد حسابداری ۲۰ با عنوان «سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری وابسته»:

وضعیت شرکت‌های سرمایه‌گذاری در خصوص شمولیت بند ۲ پیوست ۲ استاندارد حسابداری ۲۰ با عنوان «سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری وابسته» (تجدید نظر شده ۱۳۸۹) مبنی بر مستثنی شدن سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری وابسته توسط صندوق‌های سرمایه‌گذاری و واحدهای تجاری مشابه از الزامات اندازه‌گیری استاندارد مذکور، برای این شرکت‌ها طی ۱ جلسه (۹ نفر ساعت) در کمیته استانداردها و آموزش مورد بررسی قرار گرفت. طبق بند ۲ پیوست ۲ استاندارد حسابداری ۲۰ «استفاده از روش ارزش ویژه برای حسابداری سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری وابسته توسط صندوق‌های سرمایه‌گذاری و واحدهای تجاری مشابه، اغلب به ارائه اطلاعات مربوط برای مدیریت و سرمایه‌گذاران منجر نمی‌شود. علاوه بر این، میزان سرمایه‌گذاری این گونه واحدهای تجاری در واحدهای سرمایه‌پذیر، اغلب در نوسان است و تغییر مکرر روش حسابداری مورد استفاده برای سرمایه‌گذاری‌ها موجب کاهش سودمندی صورت‌های مالی آن‌ها خواهد شد. این دلایل موجب شد تا صندوق‌های سرمایه‌گذاری و واحدهای تجاری مشابه از دامنه کاربرد استاندارد حسابداری شماره ۲۰ مستثنی شوند. به نظر کمیته، استفاده از ارزش بازار برای حسابداری تمامی طبقات سرمایه‌گذاری توسط این گونه واحدها رویکرد مناسب‌تری است.»

با توجه به اینکه شرکت‌های سرمایه‌گذاری، ویژگی‌های صندوق‌های سرمایه‌گذاری را ندارند، از دامنه کاربرد استاندارد حسابداری ۲۰ مستثنی نبوده و باید برای حسابداری سرمایه‌گذاری‌های خود در واحدهای تجاری وابسته از روش ارزش ویژه استفاده نمایند.

۱۱-۷- بررسی پاسخ به پرسش‌های فنی شماره ۱۵ کمیته فنی سازمان حسابرسی:

پاسخ به پرسش‌های فنی شماره ۱۵ کمیته فنی سازمان حسابرسی (مورخ ۱۳۷۰/۱۰/۱۷) در خصوص نحوه برخورد حسابرس با موضوع عدم توافقی که تعیین اثرات ریالی آن به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات کافی، کمبود وقت، پیچیدگی محاسبات و یا ضعف سوابق حسابداری امکان‌پذیر نیست، طی ۱ جلسه (۹ نفر ساعت) مورد بررسی قرار گرفت. با توجه به برداشت اشتباه از پاسخ موضوع مذکور و وجود استانداردهای حسابرسی در این خصوص، مقرر شد موضوع در کمیته فنی سازمان حسابرسی بررسی شود.

۱۲-۷- بررسی پاسخ به پرسش‌های فنی شماره ۹۲ کمیته فنی سازمان حسابرسی:

پاسخ به پرسش‌های فنی شماره ۹۲ کمیته فنی سازمان حسابرسی (مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۰۲) در خصوص نحوه انعکاس سود یا زیان فروش سهام واحد تجاری اصلی توسط واحد تجاری فرعی در صورت‌های مالی تلفیقی مبنی بر «انعکاس در سرفصل حقوق صاحبان سهام با عنوان «صرف (کسر) سهام خزانه»، طی ۱ جلسه (۹ نفر ساعت) مورد بحث و بررسی قرار گرفت. با توجه به «نحوه حسابداری و گزارشگری سهام خزانه» (ابلاغیه شماره ۹۵/ب/۴۴۰/۰۰۲ مورخ ۱۳۹۵/۰۲/۱۲ سازمان بورس و اوراق بهادار) مبنی بر اینکه «در تاریخ گزارشگری، مانده

بدهکار «صرف (کسر) سهام خزانه» به حساب سود (زیان) انباشته منتقل می‌شود و مانده بستانکار حساب مزبور تا میزان کسر سهام خزانه منظور شده قبلی به حساب سود (زیان) انباشته، به آن حساب منظور و باقیمانده به عنوان «صرف سهام خزانه» در ترازنامه در بخش حقوق صاحبان سهام ارائه و در زمان فروش کل سهام خزانه، به حساب سود (زیان) انباشته منتقل می‌شود تا طبق نظر مجمع عمومی شرکت در خصوص آن تصمیم‌گیری شود. پس از استعلام از کمیته فنی سازمان حسابرسی، پرسش و پاسخ فنی شماره ۹۲ به موجب پرسش و پاسخ فنی شماره ۹۷ مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۰۹ اصلاح گردید (پرسش و پاسخ فنی شماره ۹۷ جایگزین شماره ۹۲ شد).

۱۳-۷- بررسی نظرات بیمه مرکزی در خصوص صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های بیمه:

نظرات بیمه مرکزی در خصوص صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های بیمه با حضور جناب آقای جعفری (نماینده محترم بیمه مرکزی - مدیر کل محترم نظارت مالی بیمه مرکزی)، جناب آقای میرآزاده (مدیر کل محترم حساب‌ها و ذخایر اتکایی)، جناب آقای رافع (معاون محترم اداری و مالی بیمه کارآفرین) و جناب آقای صلاحی‌نژاد (نماینده محترم سندیکای بیمه‌گران ایران) طی ۹ جلسه (۲۶۱ نفر ساعت) مورد بررسی قرار گرفت. به علاوه، صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های بیمه مجدداً در اسفند ماه ۱۳۹۶ با حضور جناب آقای آسوده (عضو محترم شورای عالی بیمه - نماینده سندیکای بیمه‌گران ایران در شورا)، جناب آقای میرزایی (معاونت محترم نظارت بیمه مرکزی)، جناب آقای میرآزاده (مدیر کل محترم حساب‌ها و ذخایر اتکایی بیمه مرکزی)، جناب آقای قزلباش (کارشناس محترم بیمه مرکزی) و جناب آقای تاجدار (مدیرعامل محترم شرکت بیمه البرز) طی ۱ جلسه (۳۹ نفر ساعت) مورد بررسی قرار گرفت و مقرر شد تا نظرات بیمه مرکزی در خصوص بیمه‌های عمر و پس‌انداز (اینکه بخش پس‌انداز یا سرمایه‌گذاری این نوع بیمه‌نامه‌ها قابل تفکیک نیست) ارائه و در ابتدای سال ۱۳۹۷ موضوع در کمیته بررسی شود.

۱۴-۷- بررسی رهنمود نحوه اظهارنظر حسابرس مستقل در گزارش حسابرسی، نسبت به گزارش تفسیری مدیریت طبق استاندارد بین‌المللی حسابرسی ۷۲۰:

رهنمود نحوه اظهارنظر حسابرس مستقل در گزارش حسابرسی، نسبت به گزارش تفسیری مدیریت طبق استاندارد بین‌المللی حسابرسی ۷۲۰ با عنوان «مسئولیت حسابرس در مورد سایر اطلاعات» طی ۱ جلسه (۲۷ نفر ساعت) مورد بررسی قرار گرفت و نهایتاً در تاریخ ۱۳۹۶/۰۸/۱۰ به تصویب کمیته استانداردها و آموزش رسید و پس از تایید کمیته فنی سازمان حسابرسی طی ابلاغیه شماره ۱۳۹۶/۰۴/۰۲۴/ب/۹۶ در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۰۵ به شماره پیگیری سامانه کدال ۴۰۲۲۵۴ ابلاغ گردید.

۱۵-۷- بررسی نمونه گزارش شش‌ماهه اوراق رهنی/خرید دین:

با توجه به اعلام نیاز از طرف اداره نظارت بر انتشار و ثبت اوراق بهادار بدهی در خصوص تهیه نمونه گزارش شش‌ماهه اوراق رهنی/خرید دین، این موضوع در دستور کار قرار گرفت. نمونه گزارش شش‌ماهه اوراق رهنی/خرید دین تهیه و در طی ۲ جلسه (۳۶ نفر ساعت) در کمیته استانداردها و آموزش با حضور کارشناسان اداره نظارت بر انتشار و ثبت اوراق بهادار بدهی بررسی و نهایتاً در تاریخ ۱۳۹۶/۰۹/۰۸ به تصویب کمیته استانداردها و آموزش رسید.

۱۶-۷- بررسی ثبت‌های حسابداری اوراق منفعت:

با توجه به اعلام نیاز از طرف اداره نظارت بر انتشار و ثبت اوراق بهادار بدهی در خصوص تهیه ثبت‌های حسابداری اوراق منفعت، این موضوع در دستور کار قرار گرفت. ثبت‌های حسابداری اوراق منفعت تهیه و در طی ۳ جلسه (۶۰ نفر ساعت) در کمیته استانداردها و آموزش با حضور کارشناسان اداره نظارت بر انتشار و ثبت اوراق بهادار بدهی بررسی و نهایتاً در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۰۶ به تصویب کمیته استانداردها و آموزش رسید و پس از تایید کمیته

فنی سازمان حسابرسی طی ابلاغیه شماره ۹۷/ب/۴۴۰/۰۲۸ در تاریخ ۱۳۹۷/۰۳/۰۲ به شماره پیگیری سامانه کدال ۴۴۲۹۱۲ ابلاغ گردید.

۱۷-۷- بررسی نحوه ثبت‌های حسابداری مربوط به اصلاح شناسایی نادرست درآمدها در سال‌های قبل که منجر به تقسیم سود و در نهایت افزایش سرمایه شده است:

موضوع نحوه ثبت‌های حسابداری مربوط به اصلاح شناسایی نادرست درآمدها در سال‌های قبل که منجر به تقسیم سود و در نهایت افزایش سرمایه شده است طی ۱ جلسه (۴۲ نفر ساعت) مورد بحث و بررسی قرار گرفت. اعضا پیشنهاد نمودند با توجه به اینکه سرمایه قبلاً ثبت شده، درآمدهایی که قبلاً شناسایی شده‌اند اصلاح و با قبول سهامداران قبلی، به حساب بدهکار آنها (سهامداران قبلی) منظور شود و این موضوع به صورت کامل در یادداشت‌های توضیحی افشا شود. در غیر این صورت سهامدارانی که متضرر شده‌اند می‌توانند از مجاری قانونی شکایت خود را پیگیری نمایند که در نهایت رای دادگاه می‌تواند ملاک ثبت بعدی (دریافت طلب، کاهش سرمایه، احتساب ذخیره یا ...) قرار گیرد.

۱۸-۷- صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های سرمایه‌گذاری:

با توجه به اهمیت ارائه صورت‌های مالی توسط شرکت‌های سرمایه‌گذاری، صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های سرمایه‌گذاری تهیه و با حضور کارشناسان مدیریت نظارت بر نهادهای مالی و اداره نظارت بر ناشران بورسی طی ۳ جلسه (۹۰ نفر ساعت) مورد بررسی قرار گرفت و نهایتاً در تاریخ ۱۳۹۶/۱۱/۲۵ به تصویب کمیته استانداردها و آموزش رسید و پس از تایید کمیته فنی سازمان حسابرسی طی ابلاغیه شماره ۹۷/ب/۴۴۰/۰۲۹ در تاریخ ۱۳۹۷/۰۳/۰۶ به شماره پیگیری سامانه کدال ۴۴۳۷۰۷ ابلاغ گردید.

۱۹-۷- صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های بیمانکاری:

با توجه به اهمیت ارائه صورت‌های مالی توسط شرکت‌های بیمانکاری، صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های بیمانکاری تهیه و با حضور کارشناسان اداره نظارت بر ناشران بورسی طی ۱ جلسه (۲۷ نفر ساعت) در سال ۱۳۹۶ و ۱ جلسه در سال ۱۳۹۷ در کمیته استانداردها و آموزش مورد بررسی قرار گرفت و نهایتاً در تاریخ ۱۳۹۷/۰۲/۰۵ به تصویب کمیته استانداردها و آموزش رسید و پس از تایید کمیته فنی سازمان حسابرسی طی ابلاغیه شماره ۹۷/ب/۴۴۰/۰۳۱ در تاریخ ۱۳۹۷/۰۳/۱۹ به شماره پیگیری سامانه کدال ۴۴۶۳۶۱ ابلاغ گردید.

۲۰-۷- بررسی و پیشنهاد ماده قانونی لازم برای برطرف نمودن موانع مالیاتی اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS):

یکی از موضوعات عمده قابل طرح در خصوص به کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS)، وجود زمینه قانونی مرتبط با پذیرش این استانداردها و حل مسائل مالیاتی مربوطه می‌باشد. با توجه به آن که رویکرد کلی استانداردهای بین‌المللی استفاده از ارزش‌های منصفانه دارایی‌ها برای شناسایی در صورت‌های مالی است، از این رو در زمان ارزشیابی مجدد دارایی‌ها ممکن است در یکسال به دلیل افزایش ارزش منصفانه دارایی، مالیات آن پرداخت شود اما اگر در سال بعد آن دارایی کاهش ارزش داشته باشد، هزینه مذکور غالباً به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی پذیرفته نمی‌شود و در نتیجه سبب تحمیل هزینه اضافی به شرکت‌ها می‌گردد. همچنین استاندارد حسابداری ۱۵ ملی با عنوان «سرمایه‌گذاری‌ها» که در راستای پوشش حسابداری ابزارهای مشتقه، مانند قراردادهای آتی و بهبود الزامات مربوط به حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها (که مورد نیاز بازار سرمایه است) در سال ۱۳۹۲ توسط سازمان حسابرسی مورد تجدیدنظر قرار گرفته و برای صورت‌های مالی که دوره مالی آنها از ابتدای سال ۱۳۹۳ و بعد از آن شروع می‌شد لازم‌الاجرا گردیده بود، مطابق با مصوبه مجمع عمومی عادی

سالانه آن سازمان در سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴، «به دلیل ناروشنی موجود در مسایل مالیاتی مرتبط»، تاریخ اجرای الزامات استاندارد مذکور تا زمان فراهم شدن شرایط مورد لزوم، به تعویق افتاد.

طبق تبصره یک ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۰۳ و اصلاحات بعدی تا تاریخ ۱۳۹۴/۰۴/۳۱ "افزایش بهای ناشی از تجدید ارزیابی دارایی‌های اشخاص حقوقی، با رعایت استانداردهای حسابداری مشمول پرداخت مالیات بر درآمد نیست و هزینه استهلاک ناشی از افزایش تجدید ارزیابی نیز به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی نمی‌شود. در زمان فروش یا معاوضه دارایی‌های تجدید ارزیابی شده، مابه التفاوت قیمت فروش و ارزش دفتری بدون اعمال تجدید ارزیابی در محاسبه درآمد مشمول مالیات منظور می‌شود."

همانگونه که ملاحظه می‌شود افزایش بهای ناشی از تجدید ارزیابی دارایی‌های اشخاص حقوقی، با رعایت استانداردهای حسابداری مشمول پرداخت مالیات بر درآمد نیست و هزینه استهلاک ناشی از افزایش تجدید ارزیابی نیز به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی نمی‌شود. همچنین طبق استاندارد حسابداری ۱۱، منظور از مبلغ تجدید ارزیابی همان ارزش منصفانه در تاریخ تجدید ارزیابی است.

در راستای برطرف نمودن موانع مالیاتی اجرای (۱) استاندارد حسابداری ۱۵ ملی مصوب مجمع عمومی سازمان حسابرسی در سال ۱۳۹۲ و (۲) استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) بر اساس مصوبات مجمع عمومی سازمان حسابرسی و هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار، اصلاح تبصره یک ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۴/۰۴/۳۱ به شرح زیر پیشنهاد شد:

«افزایش بهای ناشی از تجدید ارزیابی کلیه دارایی‌های اشخاص حقوقی و همچنین ارزیابی دارایی‌ها به ارزش‌های منصفانه یا ارزش‌های جاری، با رعایت استانداردهای حسابداری ملی یا بین‌المللی گزارشگری مالی که توسط مراجع ذیربط الزامی شده یا می‌شود، مشمول پرداخت مالیات بر درآمد نیست. هزینه کاهش ارزش بهای آن و یا هزینه استهلاک ناشی از تجدید ارزیابی نیز به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی نمی‌شود. در زمان فروش یا معاوضه دارایی‌های مزبور، مابه التفاوت قیمت فروش و مبلغ دفتری بدون اعمال آثار ناشی از تجدید ارزیابی یا ارزیابی صورت گرفته به شرح فوق، به استثنای دارایی‌هایی که مالیات آنها بر اساس مقررات این قانون، حسب مورد بر اساس نرخ جداگانه یا به صورت مقطوع محاسبه می‌شود، در محاسبه درآمد مشمول مالیات منظور می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این تبصره در مورد دارایی‌های مشمول، نحوه تجدید ارزیابی و یا ارزیابی، فروش و استهلاک دارایی‌های مذکور و سایر الزامات و ترتیبات اجرائی با رعایت استانداردهای حسابداری یاد شده، به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این اصلاحیه به تصویب هیات وزیران می‌رسد.»

لازم به ذکر است اصلاح تبصره یک ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۴/۰۴/۳۱، در کمیسیون اقتصادی دولت تصویب شده و برای تصویب به مجلس شورای اسلامی ارائه خواهد شد.

۸- ابلاغیه‌ها و نامه‌ها

موارد ابلاغ شده در سال ۱۳۹۵، ۱۳۹۶ و ابتدای سال ۱۳۹۷ به شرح زیر است:

ابلاغیه‌های عمومی			
ردیف	شرح	شماره ابلاغیه	تاریخ
۱	صورت‌های مالی نمونه طرح موضوع اوراق مشارکت	۹۵/ب/۴۴۰/۰۰۱	۱۳۹۵/۰۲/۱۲
۲	ثبت‌های حسابداری و گزارشگری سهام خزانه	۹۵/ب/۴۴۰/۰۰۲	۱۳۹۵/۰۲/۱۲
۳	ثبت‌های حسابداری قرارداد آتی سهام مربوط به اتخاذ موقعیت تعهدی فروش در صندوق‌های سرمایه‌گذاری	۹۵/ب/۴۴۰/۰۰۳	۱۳۹۵/۰۲/۱۲
۴	الزام شرکت‌ها به رعایت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) در تهیه صورت‌های مالی	۹۵/ب/۴۴۰/۰۰۵	۱۳۹۵/۰۸/۲۵
۵	صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های کارگزاری	۹۵/ب/۴۴۰/۰۰۶	۱۳۹۵/۰۹/۲۲
۶	صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های ساختمانی (ساخت املاک)	۹۵/ب/۴۴۰/۰۰۷	۱۳۹۵/۰۹/۲۲
۷	صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های مشاور سرمایه‌گذاری	۹۵/ب/۴۴۰/۰۰۸	۱۳۹۵/۰۹/۲۲
۸	ثبت‌های حسابداری سپرده سرمایه‌گذاری ممتاز در بانک مسکن و اوراق گواهی حق تقدم استفاده از تسهیلات مسکن تحصیل شده از محل آن در صندوق‌های سرمایه‌گذاری	۹۵/ب/۴۴۰/۰۰۹	۱۳۹۵/۰۹/۲۲
۹	ارائه خدمات همزمان حسابرسی داخلی، حسابرسی مستقل و عضویت در کمیته حسابرسی شرکت‌های گروه	۹۵/ب/۴۴۰/۰۱۱	۱۳۹۵/۱۰/۱۲
۱۰	نحوه حسابداری مرتبط با انتشار اوراق مشارکت، اجاره و مرابحه به صرف	۹۵/ب/۴۴۰/۰۱۲	۱۳۹۵/۱۱/۲۶
۱۱	ثبت‌های حسابداری اوراق اختیار معامله (خرید/فروش) سهام	۹۵/ب/۴۴۰/۰۱۳	۱۳۹۵/۱۲/۱۶
۱۲	ثبت‌های حسابداری مرتبط با اوراق اختیار فروش تبعی در صندوق‌های سرمایه‌گذاری	۹۵/ب/۴۴۰/۰۱۴	۱۳۹۵/۱۲/۱۶
۱۳	دستورالعمل حسابداری ثبت و گزارشگری رویدادهای مالی سید اختصاصی	۹۵/ب/۴۴۰/۰۱۵	۱۳۹۵/۱۲/۱۶
۱۴	صورت‌های مالی نمونه صندوق‌های سرمایه‌گذاری زمین و ساختمان	۹۵/ب/۴۴۰/۰۱۶	۱۳۹۵/۱۲/۱۶
۱۵	صورت‌های مالی نمونه بانک‌ها و موسسات اعتباری	۹۵/ب/۴۴۰/۰۲۰	۱۳۹۵/۱۲/۲۸
۱۶	صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های بیمه	۹۵/ب/۴۴۰/۰۱۹	۱۳۹۵/۱۲/۲۸
۱۷	ثبت‌های حسابداری مصون‌سازی با استفاده از اختیار معامله سهام	۹۵/ب/۴۴۰/۰۱۸	۱۳۹۵/۱۲/۲۸
۱۸	ثبت‌های حسابداری اوراق اختیار معامله (خرید/فروش) کالا	۹۵/ب/۴۴۰/۰۱۷	۱۳۹۵/۱۲/۲۸
۱۹	رهنمود نحوه اظهارنظر حسابرس مستقل در گزارش حسابرسی، نسبت به گزارش تفسیری مدیریت طبق استاندارد حسابرسی ۷۲۰ بین‌المللی	۹۶/ب/۴۴۰/۰۲۴	۱۳۹۶/۱۰/۰۵
۲۰	ثبت‌های حسابداری اوراق منفعت	۹۷/ب/۴۴۰/۰۲۸	۱۳۹۷/۰۳/۰۲
۲۱	صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های سرمایه‌گذاری	۹۷/ب/۴۴۰/۰۲۹	۱۳۹۷/۰۳/۰۶
۲۲	صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های پیمانکاری	۹۷/ب/۴۴۰/۰۳۱	۱۳۹۷/۰۳/۱۹

نامه‌ها			
ردیف	شرح	شماره نامه	تاریخ
۱	ارائه پیشنهاد به سازمان حسابرسی در خصوص لازم‌الاجرا نمودن استاندارد حسابداری ۱۵	۱۲۲/۱۳۶۲۷	۱۳۹۵/۰۸/۱۲
۲	نحوه ثبت و شناسایی کارمزد پذیره‌نویسی و بازارگردانی در صندوق‌های سرمایه‌گذاری	۱۲۱/۲۳۶۳۵	۱۳۹۵/۱۰/۲۵
۳	نمونه گزارش شش‌ماهه اوراق رهنی/خرید دین	۱۲۱/۴۶۲۴۰	۱۳۹۶/۱۰/۰۷

۹- کتاب‌های منتشره

صورت‌های مالی نمونه و ضوابط گزارشگری مالی که تا سال ۱۳۹۶ در این اداره تهیه و پس از بررسی و تصویب در کمیته استانداردها و آموزش این سازمان و تایید کمیته محترم فنی سازمان حسابرسی ابلاغ شده است به شرح زیر و به تعداد محدود به صورت کتاب، چاپ شده است.

شماره	عنوان کتاب
۹۶۰۱	صورت‌های مالی نمونه مطابق با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) به همراه مقایسه استانداردهای حسابداری ایران با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی از جنبه اندازه‌گیری
۹۶۰۲	ثبت‌های حسابداری اوراق (اختیار معامله، اختیار فروش تبعی، قرارداد آتی، تسهیلات مسکن، سهام خزانه، گواهی سپرده کالایی، سلف موازی استاندارد و صرف و کسر اوراق مشارکت/اجاره/مراجعه) مبتنی بر استانداردهای حسابداری ایران
۹۶۰۳	دستورالعمل حسابداری ثبت و گزارشگری رویدادهای سید اختصاصی و صورت‌های مالی مربوط مبتنی بر استانداردهای حسابداری ایران
۹۶۰۴	صورت‌های مالی نمونه طرح اوراق مشارکت مبتنی بر استانداردهای حسابداری ایران به همراه ضوابط گزارش محاسبه سود قطعی طرح اوراق مشارکت
۹۶۰۵	صورت‌های مالی نمونه بانک‌ها و موسسات اعتباری مبتنی بر استانداردهای حسابداری ایران
۹۶۰۶	صورت‌های مالی نمونه تلفیقی گروه و شرکت اصلی به همراه صورت‌های مالی جداگانه (فارسی و انگلیسی) مبتنی بر استانداردهای حسابداری ایران
۹۶۰۷	صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های ساختمانی (ساخت املاک) مبتنی بر استانداردهای حسابداری ایران
۹۶۰۸	صورت‌های مالی نمونه صندوق سرمایه‌گذاری زمین و ساختمان مبتنی بر استانداردهای حسابداری ایران
۹۶۰۹	صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های کارگزاری مبتنی بر استانداردهای حسابداری ایران
۹۶۱۰	صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های مشاور سرمایه‌گذاری مبتنی بر استانداردهای حسابداری ایران
۹۶۱۱	گزارشگری مالی مربوط به اوراق اجاره در صورت‌های مالی بانی و نهاد واسط مبتنی بر استانداردهای حسابداری ایران

۱۰- پیشنهادات

- ۱۰-۱- با توجه به گسترش ابزارهای مالی جدید و نیاز بازار سرمایه به تدوین نحوه گزارشگری مالی آنها، نیاز به نیروی متخصص در این حوزه احساس می‌شود. بنابراین، پیشنهاد می‌شود جهت گسترش و تسریع پاسخگویی به بازار سرمایه، نیروی انسانی مورد نیاز به این بخش اختصاص یابد.
- ۱۰-۲- با توجه به رویکردهای بانک مرکزی و بیمه مرکزی در نحوه تدوین و ابلاغ صورت‌های مالی و نحوه گزارشگری مالی بانک‌ها و شرکت‌های بیمه و عدم توجه به رعایت استانداردهای حسابداری لازم‌الاجرا و رهنمودهای کمیته فنی سازمان حسابرسی، به عنوان نهاد استانداردگذار، و نیز عدم همکاری خصوصاً بانک مرکزی در تدوین ضوابط گزارشگری مالی با سازمان بورس، که منجر به تلاطم بازار سرمایه و سردرگمی سهامداران و استفاده‌کنندگان شده، پیشنهاد می‌شود جهت روشن شدن وظایف و مسئولیت‌های نهادهای نظارتی در زمینه تدوین نحوه گزارشگری مالی، کارگروه ویژه‌ای در سطح وزارت امور اقتصادی و دارایی تشکیل و وفق قوانین و مقررات در این خصوص تصمیم‌گیری شود.
- ۱۰-۳- با توجه به الزام برخی شرکت‌های بورسی و فرابورسی به تهیه صورت‌های مالی طبق استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) برای سال مالی ۱۳۹۵، پیشنهاد می‌شود نحوه افشای صورت‌های مالی مذکور برای ناشران، مشخص و پیگیری‌های لازم برای بررسی موارد تخلف در عدم ارسال صورت‌های مالی مذکور توسط ناشران و یا تاخیر در ارسال آنها صورت پذیرد.
- ۱۰-۴- همانگونه که مستحضر هستید در مقررات مختلف (از جمله دستورالعمل انضباطی ناشران)، برای تصمیم‌گیری در خصوص تقسیم سود، جلوگیری از توزیع منافع موهوم، افزایش سرمایه، ارائه مجوزهای مختلف و ... می‌بایست آثار ناشی از بندهای گزارش حسابرسی مورد توجه و بررسی قرار گیرد. در این خصوص با توجه به اینکه در اغلب موارد در بندهای گزارش حسابرسی، مبلغ و تعدیلات لازم به صورت صریح اعلام نمی‌شود و علاوه بر آن در مجامع عمومی شرکت‌ها بعضاً بندهای گزارش حسابرسی در تصمیم‌گیری برای تقسیم سود مدنظر قرار نمی‌گیرد و منجر به عدم رعایت مواد ۱۷ و ۱۸ دستورالعمل انضباطی یا توزیع منافع موهوم می‌گردد، لذا در راستای پیشگیری از وقوع تخلفات و ارتقای شفافیت اطلاعاتی و رفع مشکلات فوق‌الذکر شرکت‌ها باید ماده ۴۲ قانون بازار اوراق بهادار را رعایت نمایند.
- بر اساس ماده ۴۲ قانون مذکور، ناشر موظف است صورت‌های مالی [سالانه و میان‌دوره‌ای طبق ماده ۴۵] خود را طبق استانداردهای حسابداری تهیه نماید. از آنجا که صرفاً اظهارنظر تعدیل‌نشده (مقبول) حسابرسی، موید آن است که صورت‌های مالی طبق استانداردهای حسابداری تهیه شده‌اند، لذا شرکت‌ها مکلفند ترتیبی اتخاذ کنند تا صورت‌های مالی را مطابق استانداردهای حسابداری تهیه نمایند به گونه‌ای که اظهارنظر حسابرسی نسبت به صورت‌های مالی بصورت مقبول باشد. بدین ترتیب اظهارنظر مشروط حسابرسی، صرفاً در صورتیکه بند شرط ناشی از وجود محدودیت خارج از کنترل مدیریت وجود باشد، قابل پذیرش خواهد بود.
- در این خصوص پیشنهاد می‌شود موضوع مذکور که به تصویب کمیته استانداردها و آموزش و کمیته پذیرش و نظارت بر موسسات حسابرسی معتمد رسیده و اینکه مسئولیت عدم رعایت استانداردهای حسابداری در تهیه صورت‌های مالی و وجود محدودیت برای حسابرسی به گونه‌ای که منجر به تعدیل گزارش شود (با توجه به موارد فوق) بر عهده اعضای هیات مدیره و مدیر عامل شرکت بوده و هرگونه تخلف در این خصوص منجر به پیگیری حقوقی توسط این سازمان و صدور رای طبق فصل ششم قانون بازار اوراق بهادار خواهد شد، به نحو مقتضی به ناشران و حسابرسان معتمد ابلاغ گردد.

در پایان با سپاسگزاری از همکاری صمیمانه اعضای محترم کمیته و جناب آقای حمید الهیاری ابهری دبیر محترم کمیته و همچنین با تشکر از کوشش‌های کلیه کارشناسان و همکاران محترم دبیرخانه کمیته، امیدواریم تلاش‌ها و اقدامات به عمل آمده، موجب انجام صحیح وظایف و مسئولیت‌های کمیته استانداردها و آموزش شده باشد.

همچنین از کمیته محترم فنی سازمان حسابرسی که نقش به‌سزایی در بررسی و تایید صورت‌های مالی نمونه و ضوابط گزارشگری مالی داشته‌اند صمیمانه سپاسگزاری می‌نمایم.